

RETTENS KENDELSE (Tredje Afdeling)

8. juni 1998 ^{*}

I sag T-148/97,

David T. Keeling, medlem af et appelkammer ved Harmoniseringskontoret for det Indre Marked (varemærker og mønstre), med bopæl i Alicante (Spanien), ved barrister Arthur Alan Dashwood, Bar of England and Wales, og solicitor Edward Lewis, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat Arsène Kronshagen, 22, rue Marie-Adélaïde,

sagsøger,

mod

Harmoniseringskontoret for det Indre Marked (varemærker og mønstre) ved direktør Oreste Montalto og João Paulo Miranda de Sousa, begge Juridisk Tjeneste, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg hos Carlos Gómez de la Cruz, Juridisk Tjeneste, Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Wagnercentret, Kirchberg,

sagsøgt,

^{*} Processprog: engelsk.

angående en påstand om annullation af afgørelse ADM-97-3 af 21. februar 1997 fra præsidenten for Harmoniseringskontoret for det Indre Marked (varemærker og mønstre) vedrørende appelkamrenes organisation,

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, V. Tiili, og dommerne C. P. Briët og A. Potocki,

justitssekretær: H. Jung,

afsagt følgende

Kendelse

Relevante retsregler og sagens faktiske omstændigheder

- ¹ Harmoniseringskontoret for det Indre Marked (varemærker og mønstre) (herefter »Harmoniseringskontoret« eller »kontoret«) blev oprettet ved artikel 2 i Rådets forordning (EF) nr. 40/94 af 20. december 1993 om EF-varemærker (EFT 1994 L 11, s. 1, herefter »forordning nr. 40/94«).

2 Artikel 119, stk. 2, litra a), i forordning nr. 40/94 bestemmer, at kontorets præsident, som det påhviler at lede kontoret, træffer »alle de fornødne foranstaltninger til sikring af Harmoniseringskontorets funktion, herunder indførelse af interne administrative bestemmelser og offentliggørelse af meddelelser og cirkulærer«.

3 I henhold til den i foranstående præmis nævnte bestemmelse traf kontorets præsident den 21. februar 1997 afgørelse ADM-97-3 vedrørende appelkamrenes organisation, som ændret den 27. februar 1997 (herefter »den anfægtede afgørelse«). Afgørelsens artikel 2, der har titlen »indplacering af appelkamrenes formænd og medlemmer«, bestemmer:

»1) Vicepræsidenten for juridiske spørgsmål er den umiddelbart overordnede for appelkamrenes formænd.

2) Appellkamrenes formænd er de umiddelbart overordnede for medlemmerne af de appelkamre, som de er udpeget for. Når et medlem er tilknyttet mere end ét appelkammer, er den umiddelbart overordnede formanden for det appelkammer, som medlemmet er tilknyttet som fast medlem.«

4 Artikel 1, 3 og 4 i den anfægtede afgørelse vedrører henholdsvis udpegningen af en formand for administrative anliggender blandt appelkamrenes formænd, oprettelse af et fælles sekretariat for appelkamrene og det personale, der skal tilknyttes appelkamrene.

5 Artikel 131, stk. 1, i forordning nr. 40/94 bestemmer, at medlemmerne af appelkamrene ved kontoret, herunder formændene, udnævnes for et tidsrum på fem år efter den i artikel 120 i samme forordning omhandlede procedure for udnævnelse af kontorets præsident. Ifølge sidstnævnte bestemmelse træffes afgørelsen om

udnævnelse af Rådet på grundlag af en liste bestående af højst tre ansøgere, der opstilles af kontorets Administrationsråd. Forordningens artikel 131, stk. 1, bestemmer endvidere, at medlemmerne af appelkamrene ikke kan fratages deres hverv i en periode på fem år, medmindre vægtige grunde taler derfor, og Domstolen efter forslag fra Rådet træffer afgørelse herom.

- 6 Det følger i øvrigt af artikel 131, stk. 2, i forordning nr. 40/94, at medlemmerne af appelkamrene »er uafhængige«, og at »de ... ikke ved deres afgørelser [er] bundet af nogen instrukser«.
- 7 Sagsøgeren er medlem af det første appelkammer.

Retsforhandlinger og parternes påstande

- 8 Under disse omstændigheder har sagsøgeren ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 5. maj 1997 anlagt nærværende sag »i medfør af EF-traktatens artikel 173, stk. 4«.
- 9 I medfør af procesreglementets artikel 114, stk. 1, har sagsøgte ved særskilt dokument indleveret til Justitskontoret den 24. juni 1997 nedlagt påstand om afvisning. Sagsøgeren har fremsat bemærkninger til afvisningspåstanden ved processkrift indleveret den 1. september 1997.

10 Sagsøgeren har i stævningen nedlagt følgende påstande:

- Sagen antages til realitetsbehandling.
- Den omtvistede afgørelse, og især dennes artikel 2, annulleres.
- Harmoniseringskontoret tilpligtes at betale sagens omkostninger.

11 Harmoniseringskontoret har nedlagt følgende påstande:

- Den skriftlige forhandling erklæres for afsluttet.
- Eventuelt bestemmes, at der ikke er anledning til at indlede den mundtlige forhandling.
- Sagen afvises.
- Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

12 Sagsøgeren har i sine bemærkninger vedrørende afvisningspåstanden nedlagt følgende påstande:

- Afvisningspåstanden forkastes.
- Sagen antages til realitetsbehandling.

- Sagsøgte tilpligtes at betale de sagsomkostninger, der skyldes afvisningspåstanden.
- Subsidiært udskydes afgørelsen om formaliteten til den endelige dom.
- Det bestemmes, at den skriftlige forhandling genoptages.

Formaliteten

- 13 I medfør af procesreglementets artikel 114 kan Retten, såfremt en part begærer det, tage stilling til, om sagen bør afvises, uden at indlede behandlingen af sagens realitet. Ifølge artikel 114, stk. 3, forhandles der mundtligt om begæringen, medmindre Retten bestemmer andet.
- 14 I nærværende sag finder Retten, at de fornødne oplysninger fremgår af sagsakterne, og bestemmer, at det er uforholdende at indlede den mundtlige forhandling.
- 15 Retten bemærker indledningsvis, at sagsøgeren såvel som et andet medlem af det første appelkammer, Chaves Fonseca Ferrão, i øvrigt hver har anlagt sag i henhold til traktatens artikel 179 til prøvelse af afgørelserne fra kontorets præsident, hvorved begges klage over den anfægtede afgørelse blev afvist. Disse sager er blevet registreret henholdsvis som sag T-297/97 og sag T-159/97.
- 16 Det kan endvidere indledningsvis fastslås, at Chaves Fonseca Ferrão tillige havde anmodet Kommissionen om at undersøge den anfægtede afgørelses lovlighed med hjemmel i artikel 118 i forordning nr. 40/94 — i hvis stk. 1 det bl.a. bestemmes, at

Kommissionen fører tilsyn med lovligheden af de af Harmoniseringskontorets præsidents handlinger, for hvilke der ikke i fællesskabsretten findes nogen legalitetskontrol foretaget af et andet organ — og at Kommissionen afviste at behandle denne anmodning med den begrundelse, at den anfægtede afgørelse ifølge Kommissionen kunne anfægtes af den pågældende ved Fællesskabets retsinstanser i medfør af traktatens artikel 179.

Parternes argumenter

- 17 Sagsøgte har gjort to afvisningsgrunde gældende. For det første har sagsøgte anført, at det rigtige grundlag med henblik på at anfægte lovligheden af den anfægtede afgørelse er traktatens artikel 179. For det andet bestrider sagsøgte, at Harmoniseringskontoret kan sagsøges på grundlag af traktatens artikel 173. Under de i sagen foreliggende omstændigheder skal den anden afvisningsgrund undersøges først.
- 18 Sagsøgte har anført, at den anfægtede afgørelse ikke kan gøres til genstand for et søgsmål i medfør af traktatens artikel 173, eftersom dens ophavsmand ikke findes blandt de institutioner, som er nævnt i denne bestemmelses tekst, og at bestemmelsen i nærværende sag ikke kan fortolkes udvidende.
- 19 Sagsøgte gør gældende, at traktatens artikel 173 ikke indeholder udtrykkelig hjemmel for at indbringe et søgsmål til prøvelse af retsakter fra Fællesskabets decentraliserede organer, som er selvstændige juridiske personer, såsom Harmoniseringskontoret. En udvidende fortolkning af artikel 173 kunne kun godtages, såfremt sagsøgeren ikke havde mulighed for at bruge andre retsmidler. I nærværende sag er der imidlertid et retsmiddel til rådighed, nemlig det, der omhandles i artikel 118 i forordning nr. 40/94. Såfremt præsidents afgørelse ikke kan prøves af Fællesskabets retsinstanser i medfør af traktatens artikel 179, vil det således være nødvendigt at anvende artikel 118 i den nævnte forordning. Følgelig kan traktatens artikel 173 ikke fortolkes udvidende.

- 20 Efter sagsøgtes opfattelse ville artikel 118 i forordning nr. 40/94 blive tømt for ethvert indhold, såfremt sagsøgerens fortolkning blev accepteret, idet der altid er adgang til et direkte søgsmål ved Fællesskabets retsinstanser, nemlig adgangen efter traktatens artikel 179 for så vidt angår personalesager eller efter traktatens artikel 173 for så vidt angår andre sager. Sagsøgte finder, at artikel 118 i forordning nr. 40/94 viser lovgiverens ønske om at undgå indbringelse af søgsmål af »mindre betydning« for Fællesskabets retsinstanser. Den afgørelse, som Kommissionen måtte træffe i henhold til artikel 118 i forordning nr. 40/94, vil derefter alt efter omstændighederne kunne indbringes for Fællesskabets retsinstanser ved et søgsmål i medfør af traktatens artikel 173. Sagsøgte har anført, at de berørte tredjemænds mulighed for at opnå en judiciel prøvelse af retsakterne fra kontorets præsident således er tilstrækkeligt sikret.
- 21 Endelig må sagen under alle omstændigheder afvises, da sagsøgeren har anlagt den uden forinden at indgive en formel begæring til Kommissionen om legalitetskontrol med hjemmel i artikel 118 i forordning nr. 40/94.
- 22 Sagsøgeren har under henvisning til Domstolens dom af 23. april 1986, *Les Verts* mod Parlamentet (sag 294/83, Sml. s. 1339), gjort gældende, at i Fællesskabet, der hviler på retsstatsprincippet, omfatter Domstolens kompetence i henhold til traktatens artikel 173 alle foranstaltninger, der træffes inden for rammerne af Fællesskabernes institutionelle system, såfremt de tilsigter at skabe retsvirkninger. Efter sagsøgerens opfattelse er den anfægtede afgørelse en sådan foranstaltning. Han er umiddelbart og individuelt berørt af den anfægtede afgørelse.
- 23 Sagsøgeren har endvidere anført, at retsakterne fra Harmoniseringskontorets præsident kan have retsvirkninger af betydelig rækkevidde, og at den anfægtede afgørelse er til skade for troværdigheden og effektiviteten af ordningen med legalitetskontrol af praktisk talt alle Harmoniseringskontorets afgørelser, som påvirker borgernes retsstilling.

- 24 Sagsøgeren har i øvrigt gjort gældende, at sagsøgte overdriver rækkevidden af artikel 118 i forordning nr. 40/94. På det tidspunkt, da forslaget til forordning om EF-varemærker blev fremsat, var den nævnte dom i sagen *Les Verts mod Parlamentet* endnu ikke blevet afsagt. Artikel 118 i forordning nr. 40/94 blev faktisk skabt som et middel til at anfægte lovligheden af afgørelserne fra Harmoniseringskontorets præsident for Fællesskabets retsinstanser, eftersom de afgørelser, som Kommissionen træffer i henhold til denne artikel, kan underkastes en judiciel prøvelse. Ifølge sagsøgeren er den nævnte artikel muligvis blevet opretholdt som følge af en overdreven forsigtighed. Sagsøgeren har også anført, at de strenge betingelser i forordningens artikel 118 såvel som den omstændighed, at der ikke er fastsat passende procedureregler, som Kommissionen kunne anvende, væsentligt forringer den retsbeskyttelse, som borgerne har i medfør af traktaten. Det følger efter sagsøgerens opfattelse heraf, at artikel 118 ikke er et hensigtsmæssigt retsmiddel til at anfægte gyldigheden af en retsakt fra præsidenten, som umiddelbart og individuelt berører fysiske eller juridiske personer.
- 25 Sagsøgeren konkluderer, at sagsøgtes afvisningspåstand bør forkastes.

Rettens bemærkninger

- 26 Det fremgår af forordning nr. 40/94, at der potentielt er tre retsmidler, hvormed de af Harmoniseringskontoret trufne afgørelser kan anfægtes. Den anfægtede retsakts art er bestemmende for, hvilket retsmiddel der er det rigtige.
- 27 For det første indeholder afsnit VII i forordning nr. 40/94, som har overskriften »Fremgangsmåde ved appel«, bestemmelser om adgangen til at klage over materielle afgørelser vedrørende EF-varemærker, der er truffet af undersøgerne, indsigelsesafdelingerne, afdelingen for administration af varemærker og for juridiske spørgsmål samt annullationsafdelingerne. Såfremt det organ, hvis afgørelse anfægtes, ikke inden for den fastsatte frist har imødekommet klagen, skal denne fremsendes til et af Harmoniseringskontorets tre appelkamre. Ifølge artikel 63 i samme

forordning kan appelkamrenes afgørelser endvidere indbringes for De Europæiske Fællesskabers Domstol.

- 28 For det andet bemærkes, at som det allerede er anført, bestemmer artikel 118 i forordning nr. 40/94, som har overskriften »Legalitetskontrol«, bl.a., at Kommissionen »fører tilsyn med lovligheden af de af Harmoniseringskontorets præsidents handlinger, for hvilke der ikke i fællesskabsretten findes nogen legalitetskontrol foretaget af et andet organ ...«. Kommissionens afgørelser kan gøres til genstand for et søgsmål på grundlag af traktatens artikel 173.
- 29 For det tredje bestemmes det i stk. 1 i artikel 112 i forordning nr. 40/94, som har overskriften »Ansatte«, at »vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber [herefter 'vedtægten'] og ansættelsesvilkårene for de øvrige ansatte [herefter 'ansættelsesvilkårene'] samt de efter fælles aftale mellem Fællesskabernes institutioner vedtagne gennemførelsesordninger til disse bestemmelser gælder for Harmoniseringskontorets ansatte bortset fra medlemmerne af appelkamrene, for hvilke artikel 131 gælder«. Artikel 112, stk. 2, bestemmer, at »... Harmoniseringskontoret over for de ansatte [udøver] de beføjelser, som i vedtægten og i ansættelsesvilkårene ... er tillagt den enkelte institution [bortset fra de i artikel 120 nævnte tilfælde]« vedrørende udnævnelse af kontorets overordnede tjenestemænd samt Rådets udøvelse af disciplinærmyndighed over disse tjenestemænd (jf. ovenfor, præmis 5). Idet Harmoniseringskontorets ansatte således er omfattet af vedtægten og af ansættelsesvilkårene, råder de følgelig over de retsmidler, der hjemles i traktatens artikel 179 og i vedtægtens artikel 90 og 91.
- 30 I den foreliggende sag tilkommer det Retten at afgøre, om sagsøgerens søgsmål, der støttes på traktatens artikel 173 og direkte er rettet mod den anfægtede afgørelse, kan antages til realitetsbehandling, således som sagsøgeren hævder.
- 31 Det fremgår af traktatens artikel 173, stk. 1, at Fællesskabets retsinstanser kan anmodes om at prøve lovligheden af retsakter vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet i Fællesskab, af Rådet, af Kommissionen eller af Den Europæiske Central-

bank, bortset fra indstillinger og udtalelser, samt de af Europa-Parlamentets retsakter, der skal have retsvirkninger over for tredjemand. Heraf følger, at denne bestemmelse ikke kan være grundlag for at anfægte retsakter, som er udstedt af fællesskabsorganer, der ikke er nævnt i bestemmelsen.

32 Det må fastslås, at Harmoniseringskontoret hverken er en af de fællesskabsinstitutioner, som nævnes i traktatens artikel 4 eller i traktatens artikel 173, stk. 1.

33 Retten bemærker i øvrigt, at enten det ene eller det andet af de retsmidler, der er nævnt ovenfor i præmis 28 og 29, potentielt kan bringes i anvendelse over for en afgørelse som den i sagen omhandlede, således at den anfægtede afgørelse ikke er unddraget enhver judiciel kontrol.

34 Under disse omstændigheder finder Retten, at nærværende søgsmål, som direkte er anlagt til anfægtelse af en afgørelse, der er truffet af Harmoniseringskontorets præsident, og støttes på traktatens artikel 173, klart må afvises, uden at det er nødvendigt at undersøge den anden afvisningsgrund, som sagsøgte har fremført.

Sagens omkostninger

35 I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Sagsøgeren har tabt sagen, og det bør derfor pålægges ham at bære sagens omkostninger i overensstemmelse med sagsøgte påstand.

Af disse grunde

bestemmer

RET TEN (Tredje Afdeling)

1) Sagen afvises.

2) Sagsøgeren bærer sagens omkostninger.

Således bestemt i Luxembourg den 8. juni 1998.

H. Jung

Justitssekretær

V. Tiili

Afdelingsformand